

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

**Očištění, rekonzervace a přetěsnění kašny se sochou
Vratislava z Pernštejna na Vratislavově náměstí
v Novém Městě na Moravě**



OBJEDNAVATEL:

MĚSTO NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
Vratislavovo nám. 103
592 31 Nové Město na Moravě

VYPRACOVAL:

Martin Kovařík akad. sochař a restaurátor

DATUM ZPRACOVÁNÍ:

21. září 2013

Lokalizace památky

Kraj: Vysočina

Obec: Nové Město na Moravě

Bližší určení místa popisem: Vratislavovo náměstí, parc. č. 154

Rejstříkové číslo památky v ÚSKP: 32624/7-4286

Název památky: kašna se sochou Vratislava z Pernštejna

Údaje o památce

Autor (okruh, dílna): autor sochy Karel Dvořák

Sloh / datování: r. 1871

Materiál / technika: pískovec, syenit / sekání

Rozměry:

Předchozí známé rest. zásahy: r. 1902, 1992

Údaje o akci

Vlastník: Město Nové Město na Moravě

Investor: dtto

Návrh na restaurování vypracován dne: 22. 9. 2013

Návrh vypracoval: Martin Kovařík, akad. sochař a restaurátor

Autor fotodokumentace: dtto

Popis památky:

Vznik kašny se sochou je datován k roku 1871, dílo vzniklo na základě objednávky města a připomíná dobu, kdy novoměstské panství spravoval Vratislav z Pernštejna.

Kašna ve tvaru kvadrilobu má bohatě profilovanou stěnu nádoby s obrubou. Dno kašny je tvořeno kamennými dlaždicemi. Na terénu je těleso kašny lemováno jedním obvodovým schodovým stupněm ze žuly.

Uprostřed je osazen hranolový podstavec s římsou, na něm spočívá na nízkém soklíku socha Vratislava z Pernštejna v dobovém renesančním oděvu. V pravé ruce drží svítek výsad, které městu udělil v roce 1580. Na stěnách podstavce jsou čtyři bronzové chrliče vody v podobě lvích hlav.

Současný stav památky:

Nádoba kašny je tvořena kamennými profilovanými segmenty, osazenými do drážek dna kašny a spojenými navzájem pomocí kovaných spon na madle nádoby. Dno kašny je tvořeno deskovou dlažbou, jednotlivé prvky jsou rovněž spojeny kovanými sponami. Styčné spáry pláště kašny jsou v hloubce vyplněny pružným tmelem na bázi silikonového kaučuku, s povrchovým tmelením v umělém kameni. Některé spáry vykazují evidentní poruchy, které se projevují vznikem trhlin a prosakováním vody vně nádoby. Tento stav je v současné době lokalizován na cca třech svislých spárách stěn nádoby. Spárování dlažby dna je rovněž z větší části dožilé, dochází k odhalování vnitřních těsnících hmot. Minerální vrchní tmel ve spárách dna kašny je vesměs degradovaný a vyplavený, dochází k odhalování těsnící hmoty a k jejímu narušování. Tento stav je způsoben jednak zvolenými materiály pro utěsnění spár, jejich postupnou degradací a vyplavováním vodou. V těchto místech je možno očekávat rovněž

pravděpodobný průsak vody do podloží kašny. Neodborné snahy o provizorní utěsnění vzniklých defektů opakovaným nanášením silikonového kaučuku jsou vesměs neúčinné s krátkodobým efektem.

Napojení trysek v chrličích je nepochybně porušené, jelikož dochází k masivnímu vytékání vody z prostor mezi kamenným soklem a osazenou deskou chrliče.

Sochařská část výzdoby kašny (socha a římsa podstavce) je z pískovce, těleso podstavce je ze syenitu. Kamenný materiál je pokryt nánosy biologických náletů, na povrchu kamene jsou patrné zčernalé povlaky a nečistoty. Plastické doplňky a tmely jsou zčásti degradované, s odlišnou barvou a strukturou. Spárování jednotlivých prvků vykazuje poruchy.

Koncepce restaurátorského zásahu:

Restaurátorský zásah bude koncipován jako komplexní rekonzervační proces, zahrnující očištění všech prvků památky, konsolidaci a konzervaci její hmotné podstaty se zaměřením na revizi a opravu těsnění spár a výplní svislých a vodorovných spár tělesa kašny – vlastní nádoby. Povrch vnitřních stěn nádoby bude očištěn tlakovou vodou, následně bude provedeno odstranění dožilých, nesoudržných či nefunkčních částí spárování a tmelení kamene. Po vyčištění spár a penetraci kamene bude do spáry aplikován trvale pružný tmel na bázi polyuretanů, event. MS polymerů. Tyto tmely jsou nejlépe schopny přenést dilatace v kamenných blocích nádoby. Povrchové zaplnění spár a finální pohledové tmely budou provedeny rovněž v pružném čirém tmelu, plněném žulovou drtí a křemičitým pískem. Budou provedeny plastické retuše spár a napojení prvků. V rámci tohoto zásahu bude provedeno rovněž očištění podstavce a sochy Vratislava z Peruštejna, bude provedeno lokální zpevnění pískovce. Po revizi dříve provedených doplňků a tmelů budou provedeny plastické a barevné retuše a hydrofobizace pískovcových částí památky (socha a římsy podstavce). Hydrofobizace vnitřních partií nádrže kašny nebude prováděna, vzhledem k trvalému ponoření kamene ve vodě a tlaku vodního sloupce by byla neúčinná.

Vzhledem k evidentním poruchám v napojení trysek chrličů je vhodné provést jejich demontáž a následnou revizi spojů.

Při restaurování budou použity materiály a technologie nejvyšší kvality od renomovaných výrobců, aplikované běžně při restaurování kulturních památek.

Restaurátorský proces bude zahrnovat tyto etapy:

1. očištění kamene, odstranění biologických náletů a zčernalých depozitů, biosanace
2. vyčištění styčných spár a odstranění dožilých výplní, zpevnění narušených partií, slepení prasklých částí
3. utěsnění spár pružným tmelem, event. v kombinaci PU provazců či pásů
4. pohledové tmelení spár a hran tmelem imitujícím kamenný materiál – syenit
5. plastické a barevné retuše na soše a podstavci
6. konzervace a hydrofobizace pískovcových prvků
7. demontáž chrličů, oprava napojení, osazení zpět
8. zpracování rest. zprávy a fotodokumentace

Návrh technologie restaurování

Sochařská část, římsa podstavce:

ČIŠTĚNÍ

- opláchnutí vodou
- čisticí pasta A 57, Imesta CPU (Imesta)

BIOSANACE

- ALKUTEX BFA , SANAL (REMMERS, TELURIA)

ZPEVNĚOVÁNÍ

organokřemičité zpevňovače:

- STEINFESTIGER KSE 100, 300, 300 E (REMMERS)

TMELY

minerální tmely, anorganické pigmenty BAYER

- FUNCOSIL RESTAURIERMÖRTEL (REMMERS)

HYDROFOBIZACE

siloxanové hydrofobizační prostředky:

- FUNCOSIL SNL SILOXANLÖSUNG (REMMERS)

Nádoba kašny, schodové stupně, podstavec sochy:

ČIŠTĚNÍ

- mechanicky, opláchnutí vodou
- stlačený vzduch

ZPEVNĚOVÁNÍ

organokřemičité zpevňovače:

- STEINFESTIGER 100, KSE 300E (REMMERS)
- ŘEDĚNÝ EPOXYDOVÝ LAK

INJEKTÁŽ, LEPENÍ

- RETENOL (epoxidové pryskyřice – Spolchemie)
- MS 76 (lepidlo na kámen – Akemi)

TMELY

polymerní tmely, anorganické pigmenty BAYER

- MARMORKITT L SPECIAL, EPOXY RETENOL, mletá žulová moučka a drtě

HYDROIZOLACE SPÁR

- ALBON STOPAQ (REMMERS)
- SIKAFLEX 11 FC, HYBRIFIX SUPER 7, PRIMER B 733 (Sika)